

Затверджую
 Директор Остерського коледжу
 будівництва та дизайну

 Т.М. Бардаченко
 „ 29 ” 08 2016р.

Графік
 підвищення кваліфікації викладачів
 Остерського коледжу будівництва та дизайну
 у 2016/2017н.р.

№ з/п	П.І.П	Дисципліна	Місце проходження підвищення кваліфікації викладачів	Примітка
Комісія №1 (загальноосвітніх дисциплін)				
1	Коваль О.П.	Правове регулювання операцій з нерухомості, Завідуюча відділенням	Сумський національний аграрний університет Житомир будівельний коледж ЖНАЕУ	
2	Кулик В.О.	Історія України, Основи філософських знань, Соціологія	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	
3	Олійник В.М.	Основи екології	Житомир будівельний коледж ЖНАЕУ	
4	Скидан М.О.	Соціологія	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	
Комісія №2 (розрахунково-конструктивних дисциплін)				
1	Косянчук І.В.	Інженерне креслення	Сумський національний аграрний університет	
2	Тищенко-Іценко Л.І	Креслення та перспектива	Сумський національний аграрний університет	
3	Садова Н.С.	Сільськогосподарські будівлі і споруди	Сумський національний аграрний університет	
4	Безуглий Я.П.	Основи розрахунку будівельних конструкцій	Сумський національний аграрний університет	
5	Самоділок Г.І.	Будівельні конструкції, Сільськогосподарські будівлі і споруди	Сумський національний аграрний університет	
6	Поляк О.П.	Завідуюча навчально-методичним кабінетом	Житомир будівельний коледж ЖНАЕУ	
7	Безуглий Я.П.	Методист	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	
Комісія №3 (технологічних дисциплін)				
1	Губар Л.С.	Основи бухгалтерського обліку Організація і технологія експертної оцінки нерухомого майна	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Сумський національний аграрний університет	
2	Гончаров М.С.	Технологія опоряджувальних робіт та захисту споруд, Будівельна техніка	Сумський національний аграрний університет	
3	Самоділок В.А.	Інженерна геодезія	Сумський національний аграрний університет	
4	Глибовець Н.М.	Економіка нерухомості	Сумський національний аграрний університет	
5	Гончарова Н.М.	Обстеження та випробовування будівельних конструкцій	Сумський національний аграрний університет	
6	Ходарченко О.Г.	Технологія і організація будівельного виробництва	Сумський національний аграрний університет	
7	Семенченко П.М.	Реконструкція будівель і споруд Експлуатація будівель і споруд Монтаж і експлуатація обладнання мереж ГВК Автоматизація систем ГВК Інженерна геологія	Сумський національний аграрний університет	
8	Циба П.С.	Технологія і організація будівельного виробництва	Сумський національний аграрний університет	
9	Газукін М.Д.	Заступник директора з навчально-виробничої роботи	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	
Комісія 4 (будівельний дизайн)				
1	Рябчун Я.І.	Інженерна Геодезія	Житомир будівельний коледж ЖНАЕУ	
2	Лепська Л.А.	Заступник директора з навчальної роботи	Житомир будівельний коледж ЖНАЕУ	
3	Нестеренко Д.В.	Математика, Вища математика, Захист Вітчизни Комп'ютерне проектування, архікад та 3-Д графіка	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Сумський національний аграрний університет	
4	Шарикіна Н.В.	Кольоровий і просторовий дизайн, Основи архітектурного проектування, Архітектурні деталі та обладнання інтер'єрів Моделювання та макетування в матеріалі	Сумський національний аграрний університет	
5	Шуляк Л.Г.	Основи фотографії та фотошоп Ландшафтний дизайн, Основи кольорознавства і кольористика, Фітодизайн	Сумський національний аграрний університет	
Бібліотека				
1	Глибовець О.П.	Бібліотекар	Університет біоресурсів та природокористування	
Вихователі				
1	Самоділок В.П.	Вихователь	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	

Завідуюча навчально- методичним кабінетом О.П. Поляк

Проректору з науково-педагогічної та
навчальної роботи Сумського національного
аграрного університету
к.е.н., проф. Жмайлову В.М.

НАПРАВЛЕННЯ

на підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічного працівника

Прізвище, ім'я, по батькові _____

який/яка працює в _____
найменування вищого навчального закладу

Науковий ступінь _____

Вчене звання _____

Посада _____

Перелік навчальних дисциплін, що викладає науково-педагогічний працівник _____

Кафедра на базі якої проводиться стажування _____

Загальний стаж роботи _____

Науково-педагогічний стаж _____

Аспірантура (докторантура) _____
найменування вищого навчального закладу, рік закінчення

Інформація щодо попереднього підвищення кваліфікації (стажування) _____

Місце проживання, телефон _____

Просимо зарахувати на підвищення кваліфікації (стажування) з

" ____ " _____ року по " ____ " _____ року.

Директор _____

М.П.

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО**

**ВИМОГИ
ДО НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
СЛУХАЧА КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

1. Вступ

Випускна робота – це результат самостійної навчальної діяльності слухача курсів підвищення кваліфікації, у процесі якої він узагальнює, оновлює та розширює набуті теоретичні знання, удосконалює свої практичні вміння з обраної теми, впроваджує інноваційні педагогічні та виробничі технології, набуває досвіду дослідницько-творчої роботи, обґрунтовує модель власної діяльності, її результативність тощо.

Випускна робота як складова частина навчального плану курсів підвищення кваліфікації це:

- форма навчальної роботи слухачів системи післядипломної педагогічної освіти;
- засіб поповнення знань, оволодіння методами аналізу й узагальнення педагогічного досвіду,

розвитку науково-педагогічного мислення з метою реалізації творчого підходу до педагогічного процесу.

Мета виконання випускної роботи:

- підвищення рівня теоретичних і практичних знань з обраної теми за проблематикою курсів;
- систематизація та поглиблення теоретичних і практичних знань з обраної теми;
- удосконалення або набуття досвіду самостійної творчої роботи, розвиток навичок самоосвіти;
- творче осмислення наявного в освітньому закладі досвіду і визначення шляхів його подальшого

вдосконалення з урахуванням отриманих у системі післядипломної освіти знань.

Випускна робота передбачає поглиблення та розвиток таких вмінь та навичок слухача курсів:

- самостійна робота з науково-методичною літературою;
- аналіз обраної проблеми, її основних складових;
- систематизація та узагальнення знань, здобутих в результаті вивчення проблеми;
- формування теоретичних висновків та розробка практичних рекомендацій щодо їх впровадження в роботу навчальних закладів;
- оволодіння науковим стилем виконання роботи та її відповідне оформлення.

Написання випускної роботи одна з умов отримання свідоцтва про підвищення кваліфікації слухачів курсів.

2. Призначення керівника, порядок вибору та затвердження теми випускної роботи

2.1. Тематика випускних робіт:

- розробляється кафедрою відповідно до вимог посадових професійно-кваліфікаційних характеристик даної категорії слухачів на основі компетентнісного підходу.

2.2. Наукові керівники:

- мають навчальне навантаження за керівництво та рецензування випускних (творчих) робіт, яке планується завідувачем кафедри згідно з діючими в Інституті нормами планування й обліку навчальної роботи;

- зобов'язані обговорити зі слухачем план випускної роботи, запропонувати перелік основної літератури, надати рекомендації щодо написання роботи та ознайомити слухача з порядком її захисту.

2.3. Слухач:

- самостійно обирає тему випускної роботи за тематикою, рекомендованою кафедрами інституту, або може продовжити роботу над дослідженням, керуючись професійними інтересами, актуальністю проблеми для його закладу. Слухач може запропонувати власну тему, яка є актуальною і цікавою для нього.

Випускна (творча) робота може бути як теоретичною, так і експериментальною розробкою.

Розробка теми виконується з урахуванням вимог:

- отримати нові професійні знання й вміння, виконувати завдання дослідницького характеру;
- аналізувати власний досвід, творчо використовувати отримані на курсах знання і поради вчених у

реалізації конкретного педагогічного завдання в майбутньому.

3. Основні вимоги до змісту та оформлення випускної роботи

3.1. Випускна робота має відповідати таким вимогам:

- поєднувати науково-теоретичні знання з практичною діяльністю в освітній галузі;
- характеризувати упровадження сучасних технологій навчання, виховання й управління у навчально-виховний процес дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів;
- базуватися на фактах практичної діяльності в конкретних закладах і установах освіти.

3.2. Орієнтовні структура та зміст роботи

Випускна робота повинна виконуватися відповідно до поставленого завдання і методичних вказівок наукового керівника.

Рекомендується така структура роботи:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- теоретична частина;
- методична частина;
- практична частина;

- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Титульний аркуш є першим у випускній роботі і заповнюється слухачем (**Додаток 1**).

В *анотації* вказується мета та завдання роботи, коротко розкривається її зміст, визначається очікуваний педагогічний результат. Обсяг анотації – 0,25 - 0,5 сторінки.

У *зміст* виносяться заголовки, які точно повторюють план роботи. Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію і позначатися арабськими цифрами.

У *вступі* обґрунтовується доцільність вибору даної теми, її актуальність, формулюються об'єкт, предмет, мета і завдання випускної роботи.

Теоретична частина повинна містити:

- огляд літератури з даної проблеми;
- теоретичне обґрунтування актуальності і важливості завдань, які вирішуються в даній роботі;
- аналіз і систематизацію наявного досвіду.

Методична частина включає розробку педагогічних рішень за темою випускної роботи та їх методичне забезпечення.

У *практичній частині* аналізується досвід роботи слухача, а також навчального закладу, в якому він працює, з даної проблеми на основі теоретичної і методичної частин роботи.

Зокрема, у практичній частині можуть бути представлені і розроблені автором нормативні документи (положення, інструкції тощо), методика управління певним напрямком освітньої діяльності, схема оснащення навчально-матеріальної бази, методична розробка певного виду навчальних занять чи виховного заходу і т. ін.

У *висновках* дається коротке узагальнення отриманих результатів, рекомендації з їх впровадження у навчально-виховний процес конкретного навчального закладу тощо.

Випускна робота може містити додатки (таблиці, креслення, ескізи, малюнки, розрахунки, методичні матеріали тощо).

У кінці роботи розміщується список використаної літератури згідно з бібліографічними вимогами.

3.3. Обсяг роботи та правила оформлення

Обсяг випускної роботи має складати 15-25 сторінок комп'ютерного набору.

Текст набирається на аркушах стандартного формату А-4, з використанням шрифтів текстового редактора Word, кеглем 14 через 1,5 інтервали (30 рядків на сторінці) з дотриманням таких розмірів полів: верхнє, нижнє, ліве – 20 мм, праве -10 мм.

Титульна сторінка заповнюється за встановленою формою.

Список літератури оформляється у відповідності з існуючими стандартами.

У тексті мають бути посилання на всі використані літературні джерела, особливо при цитуванні.

4. Технологія оцінювання якості роботи

Оцінювання випускної роботи здійснюється за такими критеріями:

- *актуальність теми* (рівень обґрунтування актуальності теми випускної роботи);
- *розкриття теми* (відповідність змісту роботи поставленим меті і завданням, використання інноваційних методів дослідження проблеми: проєктування, моделювання та ін., цілісність і завершеність структури випускної роботи);
- *професійна та практична спрямованість роботи;*
- *упровадження результатів* (теоретична цінність та прикладне значення отриманих результатів, наукова обґрунтованість висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідність поставленим завданням);
- *оформлення роботи.*

Крім того, при оцінюванні роботи враховується:

- електронна верстка;
- публікування розробок автора за темою роботи;
- наявність реальних результатів запровадження розробок автора на регіональному рівні;
- розробка нормативних документів (планів, програм, положень тощо);
- використання інформаційних ресурсів Інтернет (електронної бібліотеки, бази даних тощо);
- нестандартний (оригінальний) підхід до вирішення завдань дослідження.

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО**

ВИПУСКНА РОБОТА

(Тема роботи)

Група: _____

_____ (назва групи та термін навчання)

П.І.Б. _____

_____ (повністю, у називному відмінку)

Місце
роботи: _____

_____ (повна назва навчального закладу, район(місто))

Науковий керівник:

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)

Оформлення списку використаної літератури

Існують певні правила вказування опрацьованих джерел. У списку використаної літератури всі публікації розміщуються або за алфавітом, або в порядку цитування. Будь-який інший запис вважається неправильним.

Бібліографія, вказана у випускній роботі, засвідчує вміння педагога працювати з науковою літературою, обробляти отриману інформацію, обґрунтовувати не лише власну думку, а й висловлювати своє аналітичне розуміння ідей науковців; уміти співставляти, порівнювати й узагальнювати різні точки зору, робити відповідні висновки, удосконалювати вміння чітко й логічно формулювати результат на основі проведеного експерименту.

Відсутність бібліографії, навпаки, вказує на незавершеність роботи, порушення її структури та недотримання загальних вимог.

1. Біляєв О.М., Пентиліук М.І., Симоненкова Л.М. та ін. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
2. Голобородько В. І. Летюче віконце: Вибрані поезії / В. І. Голобородько; Вступ. ст. І. М. Дзюби. – К.: Укр. письм., 2005. – 463 с.
3. Коваль А.П. Знайомі незнайомці. Походження назв поселень України. – К.: Либідь, 2001. – 240 с.
4. Коваль А. Практична стилістика сучасної української мови. – К.: Вища школа, 1987. – 351 с.
5. Козачук Г. О., Шкурятяна Н. Г. Практичний курс української мови. – К.: Вища шк., 1993. – 367 с.
6. Літературна Хмельниччина ХХ століття: Хрестоматія / Упоряд. М.Федунець. – Хмельницький, 2005. – 607 с.
7. Лобода В. В., Скуратівський Л. В. Українська мова в таблицях: Довідник. – К.: Вища шк., 1993. – 217 с.
8. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови: Підручник. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
9. Основи психології: Підручник/ За заг. ред. О.В.Кричука, В.А. Романця. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
10. Салига Тарас. «Вольтова дуга» слова Ліни Костенко // Дзвін. – 2008. – № 9. – С. 114 – 118.

**Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів
для вчителів фізичної культури**

1. Основні завдання учителя фізичної культури.
2. Забезпечення системного підходу до роботи з батьками.
3. Система роботи учителя фізичної культури по фізичному вихованню учнівської молоді.
4. Діяльність учителя фізичної культури по формуванню основних фізичних якостей.
5. Методика організації спортивної діяльності школярів у позаурочний час.
6. Особистість учня, психологічні фізіологічні відмінності.
7. Психологічні аспекти індивідуального підходу до учнів.
8. Культура міжособистісного спілкування.
9. Впровадження сучасних технологій фізичного виховання в педагогічній діяльності учителя.
10. З досвіду проведення спортивних свят в навчальних закладах.
11. Інноваційні технології системи фізичного виховання.
12. Організація спортивної роботи школярів в позаурочний час.
13. Формування життєвих орієнтирів та розвиток соціальної активності учнів.
14. Сутність національно-патріотичного виховання як цілісної системи.
15. Методи формування фізичної свідомості дітей.
16. Діяльність учителя фізичної культури по формуванню звички здорового способу життя.
17. Сутність громадського виховання учнівської молоді.
18. Психолого-педагогічні й народознавчі основи формування громадськості школярів.
19. Фізична освіта та виховання школярів в змісті, формах і методах позаурочної роботи.
20. Зміст фізичної освіти і виховання учнівської молоді. Форми і методи позаурочної роботи.
21. Система роботи учителя фізичної культури по підвищенню рівня професійної майстерності.
22. Сутність і особливості козацької педагогіки та шляхи її впровадження.
23. Шляхи і засоби відродження національних традицій, звичаїв, обрядів. Творче впровадження у сучасних умовах козацьких звичаїв і традицій.
24. Організація спортивно-туристської роботи у школі.
25. Здоровий спосіб життя прфілактика наркотичної залежності молоді.
26. Проблеми репродуктивного здоров'я підлітків.
27. Фізичне виховання в школі.

**Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів
для вчителів предмета «Захист Вітчизни»**

1. Основні завдання та зміст діяльності учителя предмета «Захиста Вітчизни».
2. Забезпечення системного підходу до роботи з батьками.
3. Система роботи учителя предмета «Захиста Вітчизни» по військово-патріотичному вихованні учнівської молоді.
4. Технології проектування діяльності учителя предмета «Захиста Вітчизни».
5. Діяльність учителя предмета «Захиста Вітчизни» по формуванню національної свідомості учнівської молоді, вихованню їх громадських якостей.
6. Методика організації творчої діяльності школярів у позаурочний час.
7. Особистість учня, психологічні закономірності її розвитку.
8. Психологічні аспекти індивідуального підходу до учнів.
9. Культура міжособистісного спілкування.
12. Впровадження сучасних технологій виховання в педагогічній діяльності учителя предмета «Захиста Вітчизни».
13. Моделі виховних систем закладів нових типів.
14. З досвіду організації учнівського самоврядування в школі.
15. З досвіду проведення патріотичних свят.
16. Виховні технології системи особистісно орієнтовного виховання.
17. Організація життєдіяльності школярів в позаурочний час.
18. Формування життєвих орієнтирів та розвиток соціальної активності школярів.
19. Сутність національного виховання як цілісної системи.
20. Методи формування свідомості особистості.
21. Діяльність учителя предмета «Захиста Вітчизни» по формуванню позитивного досвіду суспільної поведінки школярів.
22. Сутність громадського виховання учнівської молоді.
23. Психолого-педагогічні й народознавчі основи формування громадськості школярів.
24. Громадянська освіта та виховання школярів в змісті, формах і методах позаурочної роботи.
25. Зміст правової освіти і правового виховання учнівської молоді. Форми і методи позаурочної правовиховної роботи.
26. Система роботи учителя предмета «Захиста Вітчизни» по підвищенню рівня професійної майстерності.
27. Сутність і особливості козацької педагогіки та шляхи її впровадження.
28. Шляхи і засоби відродження національних традицій, звичаїв, обрядів. Творче впровадження у сучасних умовах козацьких звичаїв і традицій.
29. Організація військово-патріотичної роботи у школі.
30. Організація методичної роботи з класними керівниками

**Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів
для вчителів історії та правознавства**

1. Використання доцільних форм і методів, типів і видів організації самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках історії та правознавства.
2. Педагогічні інновації: їх суть, ідеї, особливості й умови реалізації в особистій практиці вчителів історії та правознавства.
3. Державні концепції гуманітарної та історичної освіти в Україні та шляхи її реалізації в умовах сучасної школи.
4. Актуальні питання стандартизації змісту та методики викладання гуманітарних дисциплін.
5. Регіональний компонент – складова частина змісту загальної середньої освіти.
6. Технологія формування системи історичних знань на основі міжпредметного узгодження змісту навчання.
7. Умови й прийом організації пізнавальної діяльності учнів на уроках історії та правознавства з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій.
8. Сучасні концептуальні підходи до аналізу й оцінки історичного процесу.
9. Шляхи інтеграції суміжних галузей знань як умова розвитку духовної культури особистості.
10. Концептуальний і категоріальний апарат сучасного гуманітарного знання, альтернативні підходи до аналізу і оцінки основних тенденцій історичного процесу.
11. Знання – реальний продукт й інтелектуальна власність учня: шляхи і проблеми його формування.
12. Формування соціально-психологічних знань на уроках суспільствознавчого циклу.
13. Шкільна історична освіта: пошук нових підходів до формування змісту.
14. Організація творчої роботи на уроках; в позаурочний час як засіб підвищення ефективності навчання історії та правознавства.
15. Використання завдань проблемно-пошукового та творчого характеру в розвитку пізнавального інтересу учнів на уроках історії та правознавства.
16. Методи перетворення знань про способи пізнання в інструмент дослідження історичного процесу.
17. Інформаційно-розвивальні блоки як один із засобів індивідуалізації навчання історії.
18. Психолого-педагогічні проблеми самопізнання, саморозвитку та самореалізації особистості в умовах гуманізації освіти.
19. Ігрові елементи на уроках історії та правознавства як метод підвищення результативності навчання.
20. Управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів на уроках, розвиток їх творчих здібностей.
21. Особистісно-орієнтоване навчання як фактор гуманізації й загальна умова підвищення ефективності педагогічного процесу.
22. Актуальні підходи до формування в учнів навичок та вмінь роботи з документами, вживання нестандартних форм і методів проведення уроків.
23. Застосування методів і засобів організації навчання, стимулювання і контролю з метою найбільш успішного вирішення завдань на уроках історії та правознавства.
24. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроці: методологічний аспект.
25. Використання активних методів навчання в процесі викладання історії: досвід і практика.
26. Використання на уроках історії опорних конспектів.
27. Характеристика навчальних навичок і методика їх формування в процесі викладання суспільних дисциплін.
28. Виховання гуманістичних рис в учнів на уроках історії та правознавства.
29. Основні напрямки виховання духовних цінностей на уроках суспільних дисциплін.
30. Роль історичного музею школи у вихованні учнів.
31. Принцип індивідуалізації навчальної діяльності учнів та його значення для розвитку пізнавальних здібностей.
32. Розвиток творчого мислення учнів у процесі навчання історії та правознавства.
33. Взаємозв'язок навчальної та позанавчальної роботи з історії.
34. Здійснення диференційованого навчання на уроках історії та правознавства.
35. Формування в учнів умінь самостійно добувати знання з предмету.
36. Використання групової форми роботи учнів на уроках історії та правознавства.
37. Використання краєзнавчих матеріалів у процесі викладання історії.
38. Сучасні методи викладання суспільних дисциплін у школі.
39. Самостійна робота на уроках історії.
40. Медіаосвіта у викладанні суспільних дисциплін.
41. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні історії.
42. Сучасна історія України: теоретичні та методологічні виклики.
43. Інформаційні війни як засіб проведення пропаганди та ідеологічної політики у сучасному світі.
44. Позакласна робота з історії.

Тематика випускних робіт та колективних творчих проектів для практичних психологів

1. Проблема формування мотивації досягнення успіху старшокласників.
2. Лялькотерапія як напрямок роботи практичного психолога.
3. Особливості психологічної консультації учнів підліткового віку.
4. Програма роботи практичного психолога спрямована на професійне самовизначення старшокласників.
5. Розвиток особистісної зрілості та соціальної компетентності старшокласників.
6. Формування психологічної безпеки шкільного середовища.
7. Особливості роботи практичного психолога з педагогічним колективом.
8. Психолого-педагогічний консилиум як форма роботи практичного психолога з педагогічним колективом.
9. Методи діагностики обдарованості.
10. Особливості психокорекційної роботи з тривожними дітьми.
11. Розробка та впровадження мотиваційного тренінгу для старшокласників.
12. Проблема діагностики соціальних мотивів старшокласників.
13. Суверенність психологічного простору як умова формування асертивної поведінки особистості.
14. Психологічний портрет академічно обдарованого учня.
15. Система співпраці практичного психолога з громадськими організаціями.
16. Рефлексія як професійно важлива якість практичного психолога.
17. Система співпраці практичного психолога з адміністрацією школи.
18. Формування здорового способу життя як напрямок роботи соціального педагога.
19. Особливості роботи соціального педагога з дітьми, що схильні до девіантної поведінки.
20. Особливості ведення робочої документації соціального педагога.
21. Попередження суїцидальної поведінки серед учнів навчального закладу.
22. Співпраця учасників навчально-виховного процесу щодо попередження випадків насильства в навчальному закладі.
23. Застосування метафоричних асоціативних карток у роботі практичного психолога.
24. Інноваційні методики оцінки діяльності практичних психологів і соціальних педагогів в закладах освіти.
25. Особливості роботи практичного психолога і соціального педагога з дітьми, які мають особливі освітні потреби.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проектів для вчителів географії

1. Методика проведення практичних робіт з фізичної географії України як умова формування картографічних умінь школярів.
2. Формування активної пізнавальної позиції школярів у процесі проведення навчальних екскурсій з фізичної географії.
3. Диференційований підхід до навчання курсу економічної і соціальної географії України як умова підвищення рівня теоретичних знань учнів
4. Формування топонімічних знань у шкільному курсі «Загальна географія».
5. Методика роботи з географічними картами і глобусами у шкільному курсі загальної географії.
6. Методика використання наочності при вивченні загальних географічних закономірностей в шкільному курсі «Географія материків і океанів».
7. Формування пізнавального інтересу школярів через впровадження у процес навчання курсу «Географія материків і океанів» імітаційно-ігрового підходу.
8. Екологічне виховання школярів у процесі навчання географії рідного краю.
9. Нетрадиційні уроки як засіб активізації пізнавальної активності учнів.
10. Система підготовки шкільного уроку географії як умова його ефективності.
11. Методика впровадження краєзнавчого підходу у навчання географії в школі.
12. Інтегративні можливості шкільних курсів географії.
13. Перспективи вивчення географічних курсів в профільних класах.
14. Можливості проблемного навчання у формуванні критичного мислення учнів на уроках географії.
15. Використання методу проектів при вивченні географії в школі.
16. Інноваційні методи викладання географії в школі.
17. Сучасні освітні технології в навчанні географії: проблеми і перспективи впровадження.
18. Використання комп'ютерних засобів навчання на уроках географії.
19. Сучасні педагогічні технології: групова робота на уроках географії.
20. Географічний майданчик, його значення, оснащення і методика використання в навчанні географії.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів фізики та астрономії

1. Стандарт фізичної освіти та діяльність вчителя з його реалізації в навчальному процесі.
2. Сучасні аспекти інтеграції шкільної природничої освіти.
3. Методичні особливості роботи за новими підручниками з фізики та астрономії.
4. Формування наукового світогляду учнів під час навчання фізики та астрономії
5. Особливості сучасної фізики та можливості їх відображення у курсі фізики.
6. Профільне навчання фізики в сучасній школі.
7. Технології розвивального навчання та їх впровадження в навчально-виховній процес з фізики.
8. Проблемно – пошукові методи в процесі навчання фізики.
9. Використання комп'ютерних технологій у процесі викладання фізики та позакласної діяльності учнів.
10. Екологізація шкільної фізичної освіти.
11. Екологічні проблеми енергетики та методика їх висвітлення в шкільному курсі фізики.
12. Формування культури енергозбереження учнів у навчальному процесі з фізики.
13. Нестандартні уроки з фізики та астрономії.
14. Творча діяльність учнів на уроках фізики.
15. Задачі з фізики та організація діяльності учнів під час їх розв'язування.
16. Експериментальні фізичні задачі та методика їх використання в процесі навчання.
17. Організація і проведення лабораторних робіт з фізики в умовах профільного навчання.
18. Особливості навчального фізичного експерименту в умовах сучасної школи.
19. Творчі лабораторні роботи фізичного практикуму.
20. Використання знань зі шкільного курсу фізики в профільній технічній підготовці.
21. Дослідницька діяльність учнів на уроках та в позакласній роботі з фізики.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів інформатики

Кваліфікаційна категорія «спеціаліст», «спеціаліст II категорії»

1. Система творчих робіт на навчальних заняттях з інформатики.
2. Використання проблемно-ситуативних завдань на уроках інформатики.
3. Міжпредметні зв'язки на навчальних заняттях з інформатики.
4. Використання інтерактивних форм навчання на уроках інформатики.
5. Урізноманітнення форм і методів навчання на уроках інформатики.
6. Організація самостійної роботи учнів у процесі вивчення інформаційних технологій.
7. Методика проведення позакласних занять з інформатики.
8. Система підготовки учнів до участі в творчих конкурсах з інформаційних технологій.
9. Методика підготовки та проведення інтегрованих уроків із використанням мультимедійних технологій.
10. Вивчення можливостей графічного редактора в класах філологічного та гуманітарного профілів.
11. Використання дидактичних ігор як один із шляхів підвищення ефективності уроків інформатики.
12. Методика проведення нестандартних занять з інформатики.
13. Домашня робота як одна із форм організації навчальної діяльності учнів.
14. Творча робота учнів старших класів на заняттях з інформатики.

Кваліфікаційна категорія «спеціаліст I категорії», «спеціаліст вищої категорії»

1. Активні способи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на заняттях з інформатики.
2. Організація дослідної роботи учнів в процесі вивчення інформаційних технологій.
3. Ситуативно-творчі завдання на уроках інформатики в початковій школі.
4. Розвиток алгоритмічної культури під час розробки інформаційної моделі.
5. Формування критичного мислення школярів у процесі вивчення основ алгоритмізації та програмування.
6. Розвиток творчих здібностей учнів у процесі вивчення спецкурсів в умовах профільного вивчення інформатики.
7. Формування образного мислення учнів засобами алгоритміки.
8. Аналіз алгоритмів у базовому курсі інформатики.
9. Проблема вивчення теоретичних понять на заняттях з інформатики.
10. Система підготовки учнів до учнівських олімпіад з інформатики.
11. Реалізація положень особистісно зорієнтованого навчання у процесі вивчення інформатики.
12. Організація проєктної діяльності учнів у курсі інформатики.
13. Формування прийомів самоконтролю в процесі навчання інформатики в старших класах.
14. Особливості організації процесу засвоєння теоретичного матеріалу на заняттях з інформатики в старших класах.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів англійської мови

1. Реалізація комунікативного підходу до навчання іноземної мови учнів початкової /основної/ профільної школи.
2. Особливості діяльнісного підходу до навчання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах.
3. Соціокультурна компетенція як один із компонентів змісту навчання англійської мови в загальноосвітній школі.
4. Формування компетенції в монологічному мовленні на уроках англійської мови у загальноосвітніх навчальних закладах.
5. Формування англомовної компетенції в діалогічному мовленні учнів загальноосвітньої школи.
6. Формування англомовної граматичної компетенції в писемному мовленні учнів загальноосвітньої школи.
7. Формування англомовної лексичної компетенції в аудіюванні учнів загальноосвітньої школи.
8. Самостійна робота учнів профільної школи як розвиток їхньої автономії та свідомого ставлення до організації своєї діяльності.
9. Розвиток комунікативної культури та соціокультурної освіченості школярів, що дозволяє їм бути рівноправними партнерами міжкультурного спілкування англійською мовою.
10. Інтенсифікація мовної і соціальної взаємодії школярів засобами англійської мови.
11. Методика використання роздавального матеріалу під час формування англомовної аудитивної компетенції учнів основної школи.
12. Використання комп'ютерних програм у процесі формування англомовної компетенції учнів профільної школи.
13. Формування компетенції в читанні на уроках англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах.
14. Формування компетенції в техніці читання на уроках англійської мови в учнів початкової школи.
15. Формування компетенції в аудіюванні на уроках англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах.
15. Формування фонетичної компетенції на уроках англійської мови у загальноосвітніх навчальних закладах.
16. Тестовий контроль англомовної компетенції в говорінні учнів профільної школи.
17. Нестандартний урок англійської мови як засіб формування соціокультурного виховання учнів загальноосвітньої школи.
18. Використання казок для формування компетенції в діалогічному мовленні на уроках англійської мови в початковій школі.
19. Лінгвокраїнознавчий компонент у навчанні іноземної мови на початковому ступені вивчення предмету.
20. Технології самоконтролю і самооцінки рівня володіння іноземною мовою.
21. Використання мовних ігор як засобу формування соціокультурної компетенції учнів загальноосвітньої школи на уроках англійської мови.
23. Діяльнісна технологія навчання іншомовного спілкування учнів основної школи.
24. Забезпечення оптимальних шляхів мотивації аудитивної діяльності учнів на уроках англійської мови в початковій/основній/профільній школі.
25. Проектна робота на уроках іноземної мови.
26. Формування компетенції в письменному мовленні на уроках англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах.
27. Особливості навчання мовних аспектів під час використання комунікативного підходу на уроках іноземної мови.
28. Використання педагогічних технологій особистісно-орієнтованого підходу у вивченні іноземної мови.
29. Використання педагогічних технологій розвивального навчання у вивченні іноземної мови.
30. Використання традиційних педагогічних технологій у вивченні іноземної мови.
31. Використання педагогічних технологій на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів у вивченні предмету «Іноземна мова».
32. Використання педагогічних технологій авторських шкіл у вивченні англійської мови.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів біології та екології

1. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках біології.
2. Активізація розумової діяльності учнів на уроках біології.
3. Активні форми організації навчальної діяльності учнів.
4. Особливості диференційованого підходу до вивчення біології на факультативних заняттях.
5. Організація самостійної роботи учнів у процесі навчання біології.
6. Розвиток творчих здібностей учнів у процесі навчання біології.
7. Практичні заняття та біологічний експеримент, їх значення в навчально-виховному процесі.
8. Технологія нетрадиційних уроків біології.
9. Рольові та ділові ігри при вивченні біології.
10. Розробка змісту дидактичних ігор з певної теми програми
11. Кабінет біології, біологічний експеримент, їх значення в підвищенні якості навчально-виховного процесу.
12. Міжпредметні зв'язки та їх роль у формуванні системи знань.
13. Здійснення контролю за ефективністю навчально-виховного процесу.
14. Організація індивідуальної, групової, колективної роботи на уроках біології.
15. Формування екологічної культури учнів на уроках біології.
16. Розробка завдань екологічного змісту з певного розділу біології з використанням матеріалу вашого регіону.
17. Сумісна діяльність школи з позашкільними та громадськими установами щодо екологічної освіти учнів.
18. Екологічна освіта в процесі вивчення біології.
19. Організація гурткової роботи з біології (екології)
20. Методика проведення позаурочних заходів з біології.
21. Організація роботи з обдарованими дітьми.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів економіки

1. Використання доцільних форм і методів, типів і видів організації самостійної пізнавальної діяльності учнів на уроках економіки.
2. Педагогічні інновації: їх суть, ідеї, особливості й умови реалізації в особистій практиці вчителів економіки.
3. Регіональний компонент – складова частина змісту загальної освіти.
4. Технологія формування системи економічних знань на основі міжпредметного узгодження змісту навчання.
5. Умови і прийом організації пізнавальної діяльності учнів на уроках економіки з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій.
6. Сучасні концептуальні підходи до аналізу й оцінки економічних явищ та процесів.
7. Шляхи інтеграції суміжних галузей знань як умова розвитку особистості.
8. Знання – реальний продукт і інтелектуальна власність учня: шляхи і проблеми його формування.
9. Організація творчої роботи на уроках; в позаурочний час як засіб підвищення ефективності навчальних основ економіки.
10. Використання завдань проблемно-пошукового та творчого характеру у розвитку пізнавального інтересу учнів на уроках економіки.
11. Методи перетворення знань про способи пізнання в інструмент дослідження економічних явищ та процесів.
12. Інформаційно-розвиваючі блоки як один із засобів індивідуалізації навчання економіки.
13. Психолого – педагогічні проблеми самопізнання, саморозвитку та самореалізації особистості в умовах гуманізації освіти.
14. Ігрові елементи на уроках економіки як метод підвищення результативності навчання.
15. Управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів на уроках, розвиток їх творчих здібностей.
16. Особистісно-орієнтовне навчання як фактор гуманізації і загальна умова підвищення ефективності педагогічного процесу.
17. Актуальні підходи до формування в учнів навичок та вмінь робити з фактами, подіями, явищами, вживання нестандартних форм і методів проведення уроків.
18. Застосування методів і засобів організації навчання, стимулювання і контролю з метою найбільш успішного вирішення завдання на уроках економіки.
19. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках.
20. Використання активних методів навчання у процесі викладання економіки.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів математики

1. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках математики.
2. Активізація розумової діяльності учнів на уроках математики.
3. Активні форми організації навчальної діяльності учнів.
4. Особливості диференційованого підходу до вивчення математики на факультативних заняттях.
5. Організація самостійної роботи учнів у процесі навчання математики.
6. Розвиток творчих здібностей учнів у процесі навчання математики.
7. Розробка змісту дидактичних ігор з певної теми програми
8. Кабінет математики, його значення у підвищенні якості навчально-виховного процесу.
9. Міжпредметні зв'язки та їх роль у формуванні системи знань.
10. Здійснення контролю за ефективністю навчально-виховного процесу.
11. Організація індивідуальної, групової, колективної роботи на уроках математики.
12. Організація гурткової роботи з математики.
13. Методика проведення позаурочних заходів з математики.
14. Організація роботи з обдарованими дітьми.
15. Організація та методичне забезпечення самоосвіти вчителів математики в міжкурсовий період.
16. Вивчення та впровадження в практику роботи вчителів математики перспективного педагогічного досвіду.
17. Вивчення рівня професійної компетентності молодих учителів математики та організація методичної роботи з ними.
18. Організація та зміст роботи методичних об'єднань, творчих груп, асоціацій вчителів математики.
19. Методика викладання окремих тем курсу математики.
20. Методика навчання учнів розв'язуванню задач підвищеної складності.

Орієнтовна тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів для вчителів хімії

1. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії.
2. Активізація розумової діяльності учнів на уроках хімії.
3. Активні форми організації навчальної діяльності учнів.
4. Практичні заняття і хімічний експеримент, їх значення в навчально-виховному процесі.
5. Технологія нетрадиційних уроків хімії (з досвіду роботи).
6. Формування екологічної культури учнів на уроках хімії.
7. Розробка завдань екологічного змісту з певного розділу хімії з використанням матеріалу вашого регіону.
8. Сумісна діяльність школи з позашкільними та громадськими установами щодо екологічної освіти учнів.
9. Екологічна освіта в процесі вивчення хімії (розробка з окремих тем курсів «Неорганічної хімії» і «Органічної хімії»).
10. Організації роботи з обдарованими дітьми.
11. Підвищення фахового рівня і розвиток творчого потенціалу вчителів в системі післядипломної освіти.
12. Зміст і структура методичної роботи з учителями хімії в районі (школі).
13. Сучасні форми і методи післядипломної освіти вчителів хімії.
14. Організація та методичне забезпечення самоосвіти вчителів хімії в між курсовий період.
15. Вивчення рівня професійної компетентності молодих учителів хімії та організація методичної роботи з ними.
16. Організація та зміст роботи методичних об'єднань, творчих груп, асоціацій вчителів хімії.
17. Особливості викладання та організація методичної роботи з хімії в школах нового типу.

Тематика випускних робіт та колективних творчих проєктів

Тематика авторських проєктів для слухачів курсів підвищення кваліфікації вчителів української мови й літератури (I, вища кат.)

Тематика індивідуальних проєктів

Із нової української літератури:

1. XVIII ст. Жанрова характеристика "Енеїди" І. Котляревського. Проекція сюжету Вергілія на українську історію. Елементи сатири.
 2. XIX ст. "Великий льох" Т.Г. Шевченка. Жанр. Своєрідність композиції. Роль епіграфа. Поєднання реального й містичного як засіб романтичного осягнення трагічних епізодів української історії.
- З новітньої української літератури
3. Література української діаспори.
 - Роль літератури української діаспори в сучасному літературному процесі.
 - Риси українського жіноцтва в образі Марії з роману У. Самчука "Марія".
 - Мотив України у творчості І. Багряного.

- Празька постична школа. Вплив творчості Олєга Ольжича й Олєни Тєлїги на формування національної самосвідомості.
- Творчий доробок чернігівців, представників української діаспори.
- 4. Образний культурний всесвіт поезій неокласиків (М. Драй-Хмара, М. Зєров, М. Рильський).
- 5. Мотиви творчості Богдана-Ігоря Антонича. Особливості індивідуального стилю письменника.
- 6. Основні тенденції сучасного літературного процесу (стильовий синкретизм, тематичне розмаїття).
- 7. Характерні риси українського модернізму.
- 8. Постмодернізм як основний художній напрям літератури 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст. Його специфіка й роль у розвитку української літератури.
- 3 методи викладання української мови й літератури:
- 9. Сучасні форми й методи проведення уроків української мови.
- 10. Використання новітніх технологій у розвитку мовленнєвої компетенції учнів.
- 11. Особливості вивчення програмового матеріалу з рідної мови укрупненими частинами.
- 12. Зміст і форми словникової роботи.
- 13. Робота над лексичними помилками.
- 14. Основні напрями й принципи роботи над зв'язним мовленням.
- 15. Шляхи запобігання мовним і мовленнєвим помилкам.
- 16. Сучасний урок літератури: теорія і практика.
- 17. Нестандартні форми проведення уроку української літератури.
- 18. Етапи вивчення художнього твору.
- 19. Шляхи аналізу художнього твору.
- 20. Організація самостійної роботи учнів на уроках української літератури.
- 21. Види творчих робіт на уроках РЗМ.
- 22. Домашнє завдання як різновид самостійної роботи учнів.
- 23. Запровадження особистісно орієнтованої моделі навчання в процесі викладання української мови й літератури.

Тематика творчих робіт

для слухачів курсів підвищення кваліфікації вчителів української мови й літератури (спец., II кат.)

1. Варіанти тестових завдань для контрольного оцінювання навчальних досягнень учнів з чотирьох видів мовленнєвої діяльності.
2. Варіанти тестових завдань для тематичної атестації навчальних досягнень учнів з окремих тематичних блоків курсу української літератури.
3. Методика використання різних шляхів аналізу художнього твору (на прикладі одного художнього твору за вибором).
4. Варіанти навчальних завдань до вивчення творчості Т.Г. Шевченка у 5-11 класах.
5. Програма спецкурсу "Ділове мовлення". 10 клас (профіль навчання – технологічний).
6. Програма факультативу з літератури для учнів 9 класу шкіл універсального профілю.
7. Тематика нестандартних видів робіт із розвитку зв'язного мовлення для учнів 5 – 11 класів.
8. Програма з літератури рідного краю для учнів 5 – 11 класів.
9. Детальний план-конспект уроку української мови „Характерні ознаки мовних стилів. Стилистична помилка”.
10. Детальний план-конспект уроку української мови „Твір-роздум дискусійного характеру публіцистичного стилю”.
11. Детальний план-конспект уроку української мови „Аналіз письмової роботи (переклад, твір)”.
12. Детальний план-конспект уроку української мови (з будь-якої теми) „Підготування до написання власного письмового висловлення (за вимогами ЗНО).
13. Моделювання особистісно орієнтованих уроків української літератури з теми: „Євген Дудар. „Слон і мухи”, „Лісова казка”, „Червона Шапочка” (2 години).
14. Моделювання уроків української літератури з використанням компаративного аналізу з теми: „Осип Назарук. „Роксоляна” (4 години).
15. Моделювання уроків української літератури з використанням евристичної бесіди з теми: „Борис Олійник. „Вибір”, „Ринг” (2 години).
16. Моделювання уроків української літератури з використанням інтерактивних технологій з теми: „Володимир Підпалій. „Тиха елегія”, „Запросини” (2 години).
17. Моделювання особистісно орієнтованих уроків української літератури з теми: „Іван Малкович. „Свічечка букви Ї”, „Музика, що пішла”, „З янголом на плечі” (2 години).
18. Моделювання уроку української літератури з використанням евристичної бесіди з теми: „Василь Герасим'юк. „Чоловічий танець”, „Перший сніг”, „Жива варта”.
19. Моделювання уроку української літератури з використанням інтерактивних технологій з теми: „Іван Липа. „Мати”, „У невідому путь”.
20. Моделювання особистісно орієнтованих уроків літератури рідного краю.

Методичні рекомендації щодо виконання випускних робіт та колективних творчих проєктів

Формою підсумкової роботи на курсах є комплексний залік та захист випускних робіт. Це означає, що після закінчення навчання на курсах слухачі усно й письмово звітують про власний учительський досвід, який є свідченням їх педагогічної майстерності та впливає на особистий показник навчання на курсах і на виставлення заліку.

Обидві форми підсумкової роботи є засобами сприяння професійному зростанню педагога, надання йому допомоги в самоосвіті, залучення його до наукових методів дослідження й діагностики.

Звіт у письмовій формі подається слухачами за тиждень до закінчення курсів.

Усний готується у формі 10-хвилинного виступу на день заліку.

Підготування індивідуальної творчої роботи – обов'язковий вид діяльності кожного без винятку слухача курсів підвищення кваліфікації (очної й дистанційної форм навчання).

Тему індивідуальної творчої роботи слухач курсів обирає сам. Вона, як правило, пов'язана з тією проблемою, над якою працює вчитель упродовж навчального року.

Як виняток, можливі варіанти: через власний досвід учителя розглядається проблема методоб'єднання чи проблема школи. Але в даному випадку необхідно визначити, як і наскільки індивідуальна проблема (вузька) пов'язана із загальношкільною (ширшою) й аргументувати свій вибір.

Вимоги до формулювання проблеми такі: чіткість, ясність і стислість (назва проблеми не може займати 3-4 і більше рядків, бо це – невміння грамотно висловити свою думку).

Зміст формулювання, у якому міститься робоча проблема вчителя-словесника, має бути настільки прозорим, щоб забезпечити ефективність упровадження цього теоретичного матеріалу в практику шкільної роботи (можливість усвідомлення його учнями відповідної вікової групи, спрямованість на рівень їх інтелектуального розвитку та психологічно-особистісні якості, креативність мислення тощо).

Наприклад, тему: *«Використання інтерактивних методів та інноваційних технологій навчально-педагогічної діяльності на уроках української мови та літератури»* доцільно звужити (досягти граматичної вправності, небагатослів'я), не порушуючи змісту, оскільки вона містить такі недоречності:

1) безпідставне нагромодження граматичних конструкцій, близьких за значенням. Так, зміст словосполучення *уроки української мови та літератури*, як правило, включає й *навчально-педагогічну діяльність* як найважливішу складову. Тому від першвантаження цієї фрази варто відмовитись;

2) за актуальністю й практикою впровадження в нашій освіті *інтерактивні методи* навчання вже самі по собі є новими, модерними – відтак це граматичне утворення однозначно підпорядковане вислову *«використання інноваційних технологій»*, тому доцільним буде його теж скоротити;

3) двічі вжито однакову сполучникову форму (*та*);

4) рівнозначним відповідником словосполучення *інноваційних технологій* є терміносполука *нових технологій*. Зважаючи на пріоритет і вагу рідномовного оточення, надаємо перевагу останньому варіанту.

Таким чином, формулювання проблеми набуває вигляду: *«Використання нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури»*.

Сформульована вчителем проблема повинна звучати красиво, мелодійно, відповідно до правил української милозвучності. Тому не слід залишати такі неокоривності: *«Формування орфографічних навичок учнів та їх критичного мислення на уроках української словесності»*.

Тут варто нагадати, що вмінню працювати над стилістикою свого мовлення навчає книга чудового майстра красного письменства Б. Антоненка-Давидовича *«Як ми говоримо»*, до якої корисно частіше звертатися, щоб набути фахової майстерності.

Окрім прогалин у визначенні проблеми, в рецензованих нами роботах зустрічалися прорахунки й такого плану:

1) відсутність списку використаної літератури або ж оформлення його без дотримання відповідних вимог;

2) окремі недоліки в демонструванні досвіду: немає чіткої вказівки на клас, де проводиться урок та відповідної нумерації уроків тощо;

3) не названо всіх складових, наповнюваності представленого уроку (не визначено його тип; не вказано обладнання, хоч на уроці воно використовується і т. ін.);

4) на уроках розвитку зв'язного мовлення чи узагальнення мовленнєвого досвіду не показано розгорнутої динаміки розвитку індивідуальних здібностей учнів;

5) недостатнє застосування диференціації під час визначення домашніх завдань, які досить часто носять однотипний характер;

6) граматична неузгодженість окремих висловів, а також недоречності мовленнєвого чи стилістичного характеру (*У посібнику твердиться: навчити учнів: і т. д.* (калька); *В чому заключається;*

7) несправильне формулювання запитань до учнів, через що виникає нерозуміння, двозначність, однослівна відповідь:

Наприклад:

- *Чи є такі художні образи, які через самоусвідомлення покращили свої стосунки з чоловіком / кохатим?*

- *Як би себе повели чоловіки «Украденого щастя», коли б вони помінялися місцями з жінками?*

- Кажуть, краса врятує світ?

- Розрізняють тексти трьох типів?

8) граматична недолугість у визначенні завдань: Витиши іменники I відміни й укажи групу, до якої належить кожен із них та ін.;

9) недотримання структури роботи, унаслідок чого переважає або загальне теоретизування, або розробка позакласних заходів, а досвід навчально-виховної діяльності (головне в цій роботі) в цілому лишається нерозкритим.

У всіх індивідуальних роботах бажано врахувати такі зауваги:

1) оскільки педагогічною наукою визначені основні принципи навчання й виховання учнів, то, виходячи з позицій сьогодення, не слід нехтувати принципом взаємозв'язку глобального, національного й регіонального аспектів розкриття проблеми в навчальному процесі;

2) зважаючи на вагомий роль особистісно орієнтованого навчання учнів, варто звертати більше уваги на таку психологічну складову як індивідуалізованість – взаємодію з конкретним внутрішнім світом кожного вихованця як індивіда, розвиток його власної «Я - концепції».

Це стосується всіх видів класної й особливо домашньої роботи [як відомо, обдаровані діти для власного розвитку використовують увесь вільний (позаурочний) час; керування цим процесом – святий обов'язок учителя];

3) найбільший інтерес у практичному плані мають не лише напрацювання творчого вчителя, а й досягнення його учнів; їх презентація – це найвищий успіх педагога-практика; не варто забувати про це й підтверджувати власний досвід через успіхи своїх вихованців.

Нижче подаємо поради до написання та зразки оформлення *Індивідуальної творчої роботи* слухача курсів підвищення кваліфікації.

Орієнтовне формулювання тем

1. Екологічне виховання на уроках української літератури.
2. Розвиток творчих здібностей старшокласників у гуртковій роботі.
3. Використання інтерактивних технологій на уроках рідної мови.
4. Формування творчої особистості вчителя-словесника.
5. Система словникової роботи як засіб навчання дев'ятикласників.
6. Розвиток мовленнєво-комунікативних умінь у семикласників.
7. Нові освітні технології на уроках української словесності.
8. Наукові засади сучасного уроку української мови.
9. Цікаві завдання як спосіб виховання інтересу до мови.
10. Робота над помилками як засіб підвищення грамотності учнів.

Порядок роботи над письмовим звітом

- компонування підготовлених текстів у розділи;
- написання висновків;
- написання вступу;
- складання списку використаної літератури, ілюстрацій, додатків;
- зміст і оформлення титульного аркуша.

Поради щодо оформлення роботи

• робота може бути написана від руки або надрукована на комп'ютері;

• граничний обсяг роботи - 25 сторінок стандартного машинописного тексту (без урахування можливих додатків);

• сторінки повинні бути пронумеровані;

• сторінка повинна мати поля праворуч не менше 1 см, ліворуч - не менше 3 см (для підшивки і приміток), верхнє і нижнє – по 2 см.

P. S. У цілому обсяг роботи слухача носить індивідуальний характер, бо залежить від багатьох суб'єктивних причин (від того, наскільки глибоко вивчена обрана проблема й від уміння це передати; від характеру самої проблеми і від наміру показати свою методику на системі уроків чи лише на їх фрагментах). При цьому слід пам'ятати, що кількість матеріалів і якість – це не одне й те ж.

Робота повинна містити:

- огляд і аналіз літератури, вивченої за своєю проблемою;
- опис і обґрунтування цілей, задач, методів і етапів розв'язання проблеми;
- оцінку результативності на основі власного досвіду роботи;
- потрібно описати й обґрунтувати роботу з виділенням новизни, актуальності й практичної значимості теми, включаючи концепцію, принципи й різні аспекти проблеми;

у висновках необхідно оцінити та проаналізувати результативність роботи в практичному й теоретичному відношенні.

